

рих згідно з вимогами сьогодення, яке включає в себе хірургічний, променевий та медикаментозний методи в різних їх комбінаціях і поєднаннях.

Вимоги до педагога вищого навчального закладу знаходяться в постійному розвитку, що відображається в розширенні професійних функцій, засвоєнні нових видів знань, діяльності, пов'язаної з вимогами сучасного ринку праці, необхідності соціального партнерства в підготовці спеціалістів [3].

При проведенні заняття за темою «Курація хворих і написання історії хвороби» протягом останніх років на кафедрі практикується написання студентами не академічних, а клінічних історій хвороб пацієнтів, які перебувають на лікуванні. Українські студенти охоче підтримують пропозицію кафедри й активно беруть участь у оформленні історій під керівництвом викладачів. Така ж робота проводиться і з іноземними студентами, хоча дещо складніше. Під керівництвом викладачів студенти-іноземці описують історії хвороб, складають плани обстежень і лікування. Завдяки активному спілкуванню з хворими, персоналом клініки, однокурсниками, викладачами, а також керуючись лекціями і методично – практичним матеріалом російською, англійською та українською мовами, іноземні студенти водночас вивчають і вдосконалюють ці мови методом занурення в мовне середовище, що дає їм можливість швидше адаптуватися та покращити якість навчання.

Одним із важливих напрямів навчання студентів є впровадження сучасних інноваційних технологій у навчання, а також надання знань студентам із питань сучасних методів діагностики та лікування онкологічних хворих. Такий досвід викладачі кафедри отримують завдяки участі в науково-практичних конференціях, з'їздах, конгресах онкологів із міжнародною участю. На цих зустрічах провідні онкологи України ознайомлюються з досягненням онкологів світу в галузях використання сучасного діагностичного та лікувального обладнання, виконання поширених або органозберігальних операцій. Особлива увага приділяється питанням реабілітації онкологічних хворих і загальній профілактиці онкологічних хвороб. Знання, які викладачі отримали на цих конференціях, передаються студентам під час лекцій і практичних занять.

Таким чином, інноваційні технології, за всієї різноманітності, мають конкретні втілення в навчальний процес з огляду як на матеріально-технічну базу кожної кафедри, так і на ті процеси, які відбуваються у вітчизняній освіті в цілому. Використання активних технологій і методів навчання в підготовці фахівців медичних ВНЗ дозволяє успішно розвивати професійні та загальнокультурні компетенції, стимулювати й активізувати пізнавальну активність студентів, домагатися високого ступеня самостійності. Саме це і є шляхом до вдосконалення якості підготовки лікарів у сучасних умовах.

Список використаної літератури

1. Калашнікова С. Механізми забезпечення інноваційного організаційного розвитку сучасного університету / С. Калашнікова // Вища школа. - 2009. - № 11. - С. 17–22.
2. Кічук Н.В. Ігрове проектування як інтерактивна дидактична технологія підготовки фахівців / Н.В. Кічук // Наука і освіта. – 2005. – №3–4. С. 61–65.
3. Носаченко І. Післядипломна педагогічна освіта: пріоритети та проблеми / І. Носаченко // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи : зб. наук. пр. / НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – К., 2010. – Вип. 2. – С. 234–242.

ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ РАДІОЛОГІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Баштан В.П., Почерняєва В.Ф., Васько Л.М., Жукова Т.О., Нестуля К.І., Дуднік Т.А.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

У статті розглядаються нові методичні підходи, які зстосовуються при вивченні курсу променевої діагностики і променевої терапії. Показано, що ці підходи передбачають значне збільшення в клінічній практиці сучасних методів і способів отримання діагностичних зображень, зокрема рентгенологічних, комп'ютерно-томографічних, магнітно-резонансних, ультразвукових та ін.

Ключові слова: радіологія, сучасні підходи викладання.

У наш час освіта набуває все більш універсального значення, оскільки допомагає визначитися щодо свого професійного майбутнього кожному громадянину. Сучасні тенденції політичного, економічного, культурного розвитку суспільства потребують нових підходів до якості знань, умінь, навичок і рівня розвитку студентів.

Досягнення науково-технічного прогресу, зростання обсягу інформації та прогнози подальшого розвитку променевої діагностики і променевої терапії вимагають перебудови системи викладання цих дисциплін у вищих медичних навчальних закладах, пошуку нових технологій навчання [1; 4].

Медична радіологія включає променеву діагностику та променеву терапію. Променева діагностика вивчає використання іонізуючих випромінювань, ультразвуку та магнітних полів для діагностики захворювань органів і систем.

Променева терапія вивчає використання іонізуючих випромінювань для лікування злоякісних пухлин та непухлинних захворювань. Значне збільшення кількості сучасних методів променевої діагностики в арсеналі практичної медицини щодо визначення різноманітної патології органів і систем організму потребує підвищення рівня викладання цієї дисципліни у вищих медичних закладах.

Останніми роками в рентгено- і радіонуклідну діагностику та променеву терапію інтенсивно впроваджують засоби автоматизації, електроніки, обчислювальної техніки та нові способи отримання медичних діагностичних зображень за допомогою ультразвукових, рентгенівських, магнітно-резонансних та емісійних томографічних досліджень зокрема [3].

Упровадження в навчальний процес освітньо-професійних програм підготовки фахівців, затверджених наказом МОН України від 16.04.2003 року за № 239 "Про затвердження складових галузевих стандартів вищої освіти з напрямку підготовки 1101 "Медицина", і навчального плану, розробленого на принципах Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS), затвердженого наказом МОЗ України від 31.01.2005 року № 52 "Про затвердження та введення навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "Спеціаліст" кваліфікації "Лікар" у вищих медичних навчальних закладах III-IV рівнів акредитації України можливе за наявності відповідної навчальної літератури з медичної радіології для студентів [5].

Протягом останніх років видана ціла серія об'ємних та інформативних підручників, навчальних посібників і керівництв із променевої діагностики, променевої терапії та радіаційної медицини. Однак досвід роботи показує, що часто студенти не в змозі переробити та засвоїти поданий у цих виданнях величезний обсяг інформації. У зв'язку з цим на кафедрі радіології підготовлений електронний курс лекцій, який може полегшити засвоєння студентами навчальної програми з променевої діагностики, променевої терапії та радіаційної медицини [2].

Головною особливістю мультимедійних лекцій та їхньою перевагою є широке представлення в кожній лекції високоякісних ілюстрацій рентгенограм, КТ- і МРТ-сканів, УЗД-зображень, використання високоякісних цифрових фотографій, що найбільш повно відображають сутність того чи іншого патологічного процесу відповідно до теми заняття.

Таким чином, електронні мультимедійні лекції, складені згідно з програмою з радіології для студентів медичних навчальних закладів, ілюстровані цифровими фотографіями, викликають жвавий інтерес у студентів і цим полегшують засвоєння даного складного предмета.

Основне завдання вищої освіти на сучасному етапі полягає у формуванні творчої особистості фахівця, здатного до саморозвитку, самоосвіти, інноваційної діяльності. Вирішення цього завдання навряд чи можливе лише шляхом передачі знань у готовому вигляді від викладача до студента. Необхідно перевести студента з ролі пасивного споживача знань у активного їх творця, що вмє сформулювати проблему, проаналізувати шляхи її вирішення, знайти оптимальний результат і довести його правильність [1; 2].

Процес ознайомлення з променевими методами вимагає від студентів глибоких знань біологічної дії різних фізичних факторів (іонізуюче випромінювання, ультразвукові коливання, ядерно-магнітний резонанс). Практичні заняття допомагають студентів чітко визначити діагностичні можливості методів променевої діагностики, показання і протипоказання до них, ступінь розвитку технологічних засобів у сучасній радіології. На практичних заняттях студенти отримують індивідуальні завдання, які містять зображення різних органів без проявів патологічних процесів, отриманих променевими методами дослідження.

Зважаючи на особливості променевих методів дослідження (рентгенографія, КТ, МРТ, УЗД та ін.), на кафедрі створено архів знімків рідкісних випадків у електронному вигляді з описанням скіалогічної картини представленої патології, що дозволяє студентам самостійно вивчати променеві ознаки захворювань різних органів і систем. Важливо, що кафедральний архів постійно відновлюється, змінюється згідно із сучасною інформацією про нові методики й ефективніші засоби діагностики.

Набори рентгенограм і сканограм оформлено відповідно до тематичних планів кафедри, що значно полегшує підготовку студентів до занять із кожної теми. Так, архівний матеріал у розділі "Променеві ознаки норми та патології органів грудної клітини" включає набори рентгенограм і сканограм норми, запальних, пухлинних уражень, туберкульозу легень та їх ускладнень, які розміщені в окремих пакетах і відповідно оформлені.

Схема аналізу медичного зображення стандартна й охоплює питання про метод дослідження, принцип отримання зображення, анатомічну ділянку, проекцію дослідження, наявність і характеристику контрастної речовини, ступінь біологічного впливу опромінювання. Крім того, на поданих завданнях студент повинен розпізнати анатомічні утвори в нормі та патології.

На кожному занятті всі променеві методи дослідження розглядаються комплексно, приділяється увага послідовному та поєднаному їх використанню. Діагностика захворювань, на моделі яких розглядається семіотика на практичному занятті, базується на синдромному принципі з використанням основних симптомів. Діагностична інформація наводиться в мінімальному обсязі, необхідному лікарю загальної практики для вибору методу дослідження та правильної інтерпретації отриманих даних.

Вивчення променевої діагностики починається з будови апаратів, основ і принципів отримання зображень, їхніх діагностичних можливостей, застосування основних радіофармацевтичних препаратів та контрастних речовин при кожному з променевих методів та методик дослідження, їхнє клінічне значення. Вивчення цих питань складає перший етап робочої навчальної програми, для чого відведено дві лекції і два практичні заняття.

Другий етап передбачає глибше вивчення застосування різних променевих методів для діагностики захворювань різних органів і систем, їх семіотику, діагностичний алгоритм, який дозволяє швидше орієнтуватись у застосуванні різних променевих методів. Крім того, на кафедрі вивчають фізичні та біологічні основи променевої терапії в комплексному лікуванні злоякісних пухлин та інших хвороб.

Для підвищення мотивації навчання на практичному занятті створюється творча атмосфера, яка певною мірою імітує роботу лікаря, якому потрібна робоча гіпотеза для пояснення більшості симптомів. Ця гіпотеза має узгоджуватися з фактами та бути такою, щоб її можна було перевірити.

У процесі обстеження хворого найчастіше передбачається кілька діагностичних гіпотез, які включаються в диференціацію променевої семіотики. Дані радіологічних методів обговорюють паралельно з пропедевтичними, патологоанатомічними та патофізіологічними аспектами.

Творча атмосфера дозволяє дискутувати, обговорювати і спільно зі студентами відпрацьовувати остаточне рішення, щоб кожен із них відчував себе активним учасником творчого процесу, викликати в них підвищену цікавість і задоволення від занять.

Висновки. Отже, необхідно постійно поліпшувати методику викладання дисципліни з урахуванням швидкого розвитку радіології та нових сучасних методологій вищої школи. Інтеграція викладання і правильна організація навчального процесу дозволяють передати студентам більший обсяг інформації і навчити використовувати її в практичній діяльності.

Список використаної літератури

1. Інноваційні технології в системі професійної підготовки студентів в ХНМУ: матеріали XLVIII навч.-метод. конф. (10 груд. 2014 р., м. Харків) / ред. кол. : В.Д. Марковський та ін. – Харків : ХНМУ, 2014. – Вип. 5. – 252 с.
2. Нові інформаційні технології в забезпеченні якості медичної освіти : матеріали наук.-практич. конф. з міжнар. уч. ["Інноваційні інформаційні технології у вищій медичній освіті"], (Полтава, 5 квітня 2012 р.) / М-во охорони здоров'я, ВДНЗУ «УМСА». — Полтава: ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія», 2012. — 186 с.
3. Сучасні актуальні питання педагогічного процесу вищих медичних навчальних закладів: матеріали навч.-метод. конф. ["Проблеми та перспективи вищої медичної школи у розробці та реалізації національної стратегії побудови нової системи охорони здоров'я в Україні на період 2015-2025 р.р. "], (Вінниця, 25 березня 2015 р.) / М-во охорони здоров'я, Вінн. нац. мед. ун-т ім. М.І. Пирогова. — Вінниця: Вінн. нац. мед. ун-т ім. М.І. Пирогова, 2015. – 255 с.
4. Шляхи поглиблення інтеграції вивчення радіології у вищих медичних закладах освіти : матеріали доп. наук.-метод. конф. ["Проблеми підготовки медичних та фармацевтичних кадрів в Україні"], (Дніпропетровськ, 10-12 жовтня 2001р.). — Київ-Дніпропетровськ, 2001. — 448 с.
5. Програма розвитку вищої медичної освіти до 2015 року — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_201012227_p.html

ЗАСТОСУВАННЯ СИТУАЦІЙНИХ ЗАДАЧ У НАВЧАННІ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР ДИСЦИПЛІНИ «МЕДСЕСТРИНСТВО В ХІРУРГІЇ»

Безручко М.В., Осіпов О.С., Челишвілі А.Л.

Медичний коледж ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Представлено досвід застосування ситуаційних задач у навчанні майбутніх медичних сестер дисципліни «Медсестринство в хірургії». Показано роль цих завдань у заохоченні студентів до вивчення предмета і розвитку клінічного мислення.

Ключові слова: ситуаційні задачі, підготовка медичних сестер, клінічне мислення.

Однією з важливих складових частин навчання майбутніх медичних сестер є розвиток клінічного мислення – здатності трансформувати отримані знання в уміння застосовувати їх у практичній діяльності, а особливо в наданні невідкладної допомоги. Прийнято вважати, що ця здатність має розвиватися на старших курсах «біля ліжка хворого» під час практики. Розв'язання ситуаційних задач із хірургії на заняттях зі студентами II–III курсів не поширене, оскільки вважається, що вони накопичують знання, ознайомлюються з безліччю понять, визначень, патологічних станів [3]. Наш досвід роботи з використанням ситуаційних завдань на практичних заняттях свідчить про зворотне – чим раніше застосовувати ситуаційні задачі, тим швидше в майбутніх медичних сестер розвиваються елементи клінічного мислення.

При цьому на II курсі ефективніше розв'язувати задачі з теми, що вивчається. На нашу думку, це продуктивніше, ніж доручати студенту молодших курсів проводити курацію хворого з безліччю поєднаних патологічних станів та їх ускладнень. Курація хворого на практичних заняттях прийнятніша для студентів III курсу під час практики [2; 4].

Основою для ситуаційних задач на II курсі мають бути завдання з таких тем: асептика, антисептика, кровотеча та гемостаз, десмургія, догляд за хворими з ранами, переломами, транспортна іммобілізація, догляд за хворими з хірургічною інфекцією, надання першої медичної допомоги і т.ін. У ситуаційні задачі можна запрограмувати всю інформацію, яку має засвоїти студент з теми, яка вивчається, або пройденого розділу програми.

Разом із тим, нерідко спостерігається поверхневий підхід із боку викладачів до складання ситуаційних завдань. Не проводяться перехресна їх рецензія, попередня апробація перед використанням завдань на заняттях. Тільки шляхом продуманого складання і рецензії можна уникнути непорозуміння, які виникають у реальному застосуванні ситуаційних завдань у навчанні та контролі знань.

Мета роботи – поділитися досвідом застосування ситуаційних завдань для навчання та контролю знань із дисципліни «Медсестринство в хірургії».

Матеріали і методи. Тести з дисципліни «Медсестринство в хірургії» з банку тестових завдань «КРОК-М», ситуаційні задачі за темами, що вивчаються на II і III курсах із даної дисципліни, складені автором статті та використовуються при вивченні конкретної теми на практичних заняттях і для контролю знань.

Для прикладу наводимо задачі з теми «Десмургія». Хворий В., 53 роки, потрапив у клініку після автодорожньої пригоди. Є різана кровоточа рана на зовнішній поверхні правого стегна на рівні великого вертлюга і широка рубано-рвана рана на зовнішній поверхні правого плечового суглоба. Ознак перелому плечової кістки немає. Які бинтові пов'язки слід накладати потерпілому при наданні першої допомоги? Накладіть їх на фантомі.

Хворому С., 43 років, проведено розтин гнійника в ділянці правого ліктьового суглоба, порожнина гнійника промита 3% розчином перекису водню, дренована турундою, змоченою гіпертонічним розчином хлориду натрію, прикрита марлевою серветкою. Якою бинтовою пов'язкою ви закріпите перев'язувальний матеріал? Накладіть її на фантомі.

Обговорення результатів. На відміну від тестових завдань і традиційних питань ситуаційні задачі несуть у собі не тільки функцію контролю знань, а і значний елемент навчання та розвитку мислення майбутньої медичної сестри. У цих задачах міститься багато медичних термінів, специфічних мовних кліше, формулювання діагнозів, зв'язок патологічних змін із клінічними проявами, рішення лікувально-діагностичних питань та багато іншого, що, без сумніву, допомагає студенту виробити певні асоціативні зв'язки та покращити якість запам'ятовування навчального матеріалу.

Відповідаючи на традиційні запитання або виконуючи дії за завданням (накладіть колосоподібну пов'язку на